

Govori se, da hoče vlada poklicati v ministerstvo jednega slovenskega poslanca in da so v kombinaciji dr. Ferjančič, Berks in Povše. Sodimo, da bi se slovenski narod moral jako kesati, ako bi se slovenski poslanci dali ujeti na ta način. Ministerski portfelj bi ne bil drugega, kakor kost, katero bi jeden sam človek glodal, drugi pa bi morali iti molče v boj za vlado in bi na posled dobili za plačilo nekaj piškavih lešnikov.

Ne! Slovenski narod mora v sedanjem trenutku, ko je vlada slovenskih glasov potrebna in jih mora dobiti, od svojih poslancev zahtevati, da mu kaj izdatnega pridobe ne kak ministerski portfelj. Slovenski poslanci smejo v smislu svojih obljub glasovati za nagodbo samo tedaj, ako vlada izpolni na vseslovenskem shodu sklenjene naše tirjatve v kolikor se dajo brez odlašanja administrativnim potom izvršiti in ako da garancije, da ustanovi v Ljubljani nadsodišče in vseučilišče — sicer pa na noben način.

Vojaške takse.

Neki veliki državnik je svoj čas — v prvi polovici našega stoletja — izrekel značilne besede, da je v Avstriji krivičnost in pristranost znak vsega davčnega zakonodajstva.

Ne bomo rekli, da velja ta izrek še dandanes popolnoma, a človek se ga nehote spominja, kadar motri naše javne razmere in preiščuje o posamičnih naših uredbah, na pr. o vojaških taksah.

Te vojaške takse so jako krivičen davek, a krivičen ne v navadnem smislu besede. Dandanes je splošna dolžnost službovanja pri vojaki upeljana. Najčvrstejše delavne moči morajo gotovo vrsto let nositi cesarjevo suknju, kar je jedna najtežjih dolžnosti in za dotičnega velikanska izguba, a kdor je tako srečen, da je za nekaj palcev premajhen ali da si je pri kakem pretepu prste polomil, tisti plača nekaj malo denarja in je potem prost vojaškega službovanja. Dočim mora jeden kmetski fant tri leta služiti pri vojaki — in da bi bilo vojaško službovanja prijetno, tega še živ krst ni trdil — plača njegov sosed in vrstnik po 1 gld. na leto in je oproščen službovanja.

To gotovo ni pravično in pravičnost nas mora voditi pri vsem presojevanju javnih razmer. Jedino pravično bi bilo, da tisti, ki ni za vojaško službovanje sposoben, plača njegovim razmeram primerno vojaško takso. A ne samo, da se to ne zgodi, da so takse — katere so namenjene v vojski ranjenim vojakom ali udovam in sirotam ubitih vojakov — premajhne, tudi iztirjajo se skrajno malomarno, ker ljudstvo še nima tiste zavednosti da bi samo plačevalo takse, kakor je sploh davčna morala v Avstriji jako šibka, kar je deloma kriva davčna uprava sama.

Pri iztirjavanju vojaške takse je neizmerno mnogo pisarij in čestokrat veljajo ta pisarjenja do 20 gld. v namen, da se iztirja 1 gld. V tem oziru je vsekako treba,

da se kaj ukrene, to so poslanci dolžni tistim, ki morajo pri vojaki služiti, to so dolžni čutu pravičnosti. Kdor ne služi pri vojaki, naj plačuje svojo takso točno in najbolje bi bilo urediti stvar tako, da se tisti, ki do določenega dne ne plača takse, pokliče nemudoma na službovanje pri vojaki. Saj ni treba, da nosi puško. Lahko se porabi za druga dela, za takšna, katera lahko upravlja tudi človek, ki ni zrasel po vojaških merah, kot sluga, strežaj v bolnicah, rokodelc, pisar, delavec v skladiščih itd.

Treba je pa, da se vojaška taksa tudi v drugem oziru preuredi. Sedaj je najvišja taksa na leto 100 gld. To je očitno nepravilno. Če mora kmetski hlapec ali knap ali delavec plačati 1 gld. na leto, ko ima dohodkov komaj 300 do 400 gld., zakaj bi plačal samo 100 gld. kdor ima dohodkov 10.000, 20.000 in 50.000 ali več gld.? Na Nemškem na pr. mora plačati našega denarja 1650 gld., kdor ima 60.000 gld. letnih dohodkov, pri nas pa plača tak bogataš samo 100 gld. To ni nobeno razmerje, zlasti ker dotičnik navadno še kaj zasluži.

Z ozirom na to priporočamo slovenskim poslancem, naj se pri prvi priliki zavzamejo za to, da se uveljavi premoženjskim razmeram posamičnikom primerno progressivna vojaška taksa. Ko se to zgodi, potem se bo vsaj kaj nabralo za ranjence in za vdove in sirote tistih, ki so umrli za domovino.

Politični pregled.

Državni zbor. — V tretji seji sta se večina in nemška opozicija zjedini na kompromis glede Schweglovega predloga, naj vlada pove, kaj je dogovorila z ogersko vlado za slučaj, ako bi se nagodba ne mogla parlamentarnim potom obnoviti, in naj se nagodbenim predlogom zagotovi prioriteta pred vsemi nujnimi predlogi. Ministerski predsednik je pri dotični debati izjavil, da ne pove, kaj je dogovoril z ogersko vlado, češ, zbornica naj stori svojo dolžnost in naj razpravlja o nagodbi, ako pa tega neče storiti, nima pravice vpraševati, kaj se potem zgodi. Zbornica je sprejela prvi del Schweglovega predloga, česar je kriva malomarnost čeških poslancev. katerih mnogo ni bilo pri seji. Vlada je s tem ućakala občuten moralen poraz. Schwegelov predlog pa s tem, da je dobil večino, še ni obveljal, ker je bilo zanj treba dvetretjinske večine in le to je vlado rešilo. V naslednji seji je zbornica sprejela tudi drugi del Schweglovega predloga, naj se nagodbi zagotovi prioriteta pred drugimi nujnimi predlogi. Proti predlogu so glasovali samo nemški nacionalci, ki so mnenja, da se drugo in tretje branje nagodbenih predlog ne da preprečiti, če se omogoči prvo branje. Zbornica je takoj potem začela razpravo o teh predlogah. Trajala je ta razprava do četrta.

Slovinci in vlada. — Nasvet, kateri je sprožila katoliško-narodna stranka in kateri je v slovanski krščansko-narodni stranki stavil poslanec dr. Krek, naj slovenski in hrvaški poslanci izstopijo iz desnice in prestopijo v opozicijo, ni obveljal v klubu, pač pa je klub storil sklep, katerega je razglasil z naslednjim komunikejem:

„Slovanska krščanska narodna zveza“ je pod predsedstvom načelnika poslanca Povšeta imela seje od 26. do včerajšega 29. septembra t. l.

Najprvo se je načelnik s toplimi besedami spominjal pokojne presvetle cesarice Elizabete in to sočaljno izjavo je klu-